

K O N I N K L I J K E N E D E R L A N D S E
A K A D E M I E V A N W E T E N S C H A P P E N

KNAW Onderwijsprijs Juryrapport Profiel Economie en Maatschappij

Voor het profiel Economie en Maatschappij zijn 76 werkstukken ingezonden. Dit aantal is via een gedegen voorselectie gereduceerd tot tien kansrijke werkstukken. De jury voor de werkstukken van het profiel Economie en Maatschappij bestond dit jaar uit:

- Prof. dr. Arjen van Witteloostuijn (voorzitter), hoogleraar bedrijfskunde, bestuurskunde en economie aan de Universiteit van Tilburg.
- Prof. dr. Hilde Bras, hoogleraar sociologie van consumptie en huishoudens aan de Wageningen University.
- Prof. dr. Kène Henkens, themaleider arbeid en pensioen NIDI-KNAW en bijzonder hoogleraar pensioensociologie aan de Universiteit van Amsterdam.
- Prof. dr. Barbara Vis, hoogleraar politieke besluitvorming aan de Vrije Universiteit.

De jury van het profiel Economie en Maatschappij is zeer tevreden over de uitstekende kwaliteit van de inzendingen van dit jaar en heeft er veel plezier in gehad om de werkstukken te beoordelen. De onderwerpen van de werkstukken zijn divers, origineel en actueel. De winnende werkstukken onderscheiden zich bovendien door creativiteit in de onderzoeken die de betreffende leerlingen zelf hebben uitgevoerd.

De eerste prijs van de KNAW Onderwijsprijs profiel Economie en Maatschappij wordt toegekend aan:

Titel: De voedingskeuze van jongeren
Auteurs: Joyce Lansdaal en Eline Vrancken
Docent: Robbert Smeets, economie en Karin Polman, maatschappijleer
School: Ds. Pierson College, Den Bosch

SAMENVATTING INHOUD

Dagelijks komen jongeren in aanraking met voeding. In de adolescentieperiode beginnen zij hun eigen voedingskeuzes te maken. Maar hoe doen zij dat en welke factoren hebben hier invloed op? Dit onderwerp staat centraal in het profielwerkstuk van Joyce Lansdaal en Eline Vrancken. Voor hun onderzoek hebben zij onder meer gekeken naar de beleving van voeding door jongeren, de koopkracht van jongeren en op welke wijze jongeren keuzes maken voor voeding. In het bijzonder hebben zij onderzocht of marketing en de sociale omgeving de voedingskeuze van jongeren beïnvloeden. Mede na een uitvoerig onderzoek met een experiment in de eigen schoolkantine concluderen zij dat beide factoren een grote rol spelen. Door een goede marketingstrategie uit te rollen kan de voedingskeuze van jongeren veranderen en gaan jongeren zelfs meer eten. Daarnaast is de invloed van ouders en vrienden ook van groot belang.

MOTIVATIE JURY

Dit werkstuk is als winnaar van het profiel Economie en Maatschappij naar voren gekomen vanwege het duidelijk academische karakter. Joyce Lansdaal en Eline Vrancken hebben hun onderzoek uitgevoerd zoals een sociaalwetenschappelijk onderzoek hoort te zijn. Hun onderzoek is gebaseerd op een goed geformuleerde hypothese, een gedegen verkenning van wetenschappelijke literatuur, interviews en een experiment. Zij hebben een uitgebreid literatuuronderzoek verricht met vele academische referenties. Voor de interviews wisten zij relevante vragen te stellen. De onderzoeksvragen zijn uitstekend beantwoord en de conclusie zijn gebaseerd op eigen empirisch onderzoek. De jury is ook erg te spreken over de uitvoering van het veldexperiment dat de auteurs in de eigen schoolkantine hebben gedaan. Alle onderdelen van het onderzoek vormen samen een mooi afgerond geheel. Bovendien is het werkstuk is ook nog eens vlot geschreven. Joyce Lansdaal en Eline Vrancken laten met dit werkstuk zien dat zij op weg zijn om uitstekende wetenschappers te worden, als zij daarvoor - hopelijk - kiezen.

De tweede prijs van de KNAW Onderwijsprijs profiel Economie en Maatschappij wordt toegekend aan:

Titel: Wat is de invloed van prestatiedruk op het gebruik van Ritalin onder middelbare scholieren?
Lucratieve business voor de farmaceutische industrie?
Auteurs: Sophie van Dongen en Malouke van Nunen
Docent: Erna van Zwol-Riedeman, maatschappijwetenschappen
School: Comenius College, Hilversum

SAMENVATTING INHOUD

Koffie en energiedrankjes zijn veel gebruikte middelen onder jongeren om vermoeidheid en gebrek aan concentratie tegen te gaan tijdens stressvolle periodes, zoals examenweken. Sinds enkele jaren staat Ritalin ook in dit rijtje middelen. Vanwege de verruiming van de criteria krijgen namelijk steeds meer jongeren met ADHD of ADD dit medicijn voorgeschreven.

Uit het onderzoek van Sophie van Dongen en Malouke van Nunen blijkt dat prestatiedruk direct het gebruik van Ritalin zonder voorschrijving doet toenemen en indirect het gebruik van Ritalin met voorschrijving bevordert. Prestatiedruk is namelijk een van de oorzaken die leiden tot de diagnostiek van ADHD en voor behandeling door Ritalin. Deze laatste constatering is enigszins verontrustend, aangezien de langetermijneffecten van het medicijn nog onbekend zijn. De auteurs bespreken de grote twijfels over de meerwaarde van het gebruik van Ritalin ten opzichte van gedragstherapie bij de behandeling van de genoemde gedragsstoornissen. Tot slot melden zij dat de toename van voorschrijvingen van Ritalin ook nog eens doorverkoop van het medicijn in de hand werkt.

MOTIVATIE JURY

Sophie van Dongen en Malouke van Nunen zijn erin geslaagd om een zeer prikkelend en veelzijdig profielwerkstuk te maken over een origineel en relevant onderwerp. Dit onderwerp hebben zij op verschillende manieren in hun werkstuk belicht. De jury is onder de indruk van de werkwijze van de leerlingen door relevante personen voor interviews te selecteren op basis van een vragenlijst en een bijbehorende data-analyse. De interviews zijn vervolgens uitgebreid vastgelegd en geanalyseerd. Het onderzoek is uitstekend uitgevoerd, het werkstuk is goed onderbouwd met bronnen en ziet er zeer verzorgd uit. Tot slot prijst de jury ook de kritische zelfreflectie van deze jonge onderzoekers, waaruit nu al een volwassen wetenschappelijke houding blijkt. Prachtig werk van twee toekomstige wetenschappers in de dop!

De derde prijs van de KNAW Onderwijsprijs profiel Economie en Maatschappij wordt toegekend aan:

Titel: Passend onderwijs
Auteurs: Katy Burger
Docent: Mark van Vliet, maatschappijwetenschappen
School: ISW Hoogeland, Naaldwijk

SAMENVATTING INHOUD

Sinds september 2014 is de Wet op Passend Onderwijs van kracht. Het doel is om goed onderwijs te leveren aan iedere leerling en ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk leerlingen een passende plek vinden in het reguliere onderwijs. Het profielwerkstuk van Katy Burger beschrijft het passend onderwijs op ISW Hoogeland. In het profielwerkstuk heeft zij onderzocht met welke gedragsstoornissen leerlingen zoal kampen, hoe de school met deze leerlingen omgaat en wat er nodig is om het onderwijs voor hen nog passender te maken.

Op basis van haar onderzoek concludeert de auteur dat het idee achter de wet goed is, maar de uitvoering van de wet niet zonder problemen verloopt. Vooralsnog is het lastig om ondersteuning te bieden aan alle leerlingen die dat nodig hebben. Vooral docenten geven aan vaak niet over de inhoudelijke kennis te beschikken van de verschillende gedragsstoornissen en hoe hiermee om te gaan. Katy Burger besluit het werkstuk met concrete aanbevelingen om het onderwijs aan kinderen met een gedragsstoornis te verbeteren.

MOTIVATIE JURY

Ook in dit winnende werkstuk komt een actueel onderwerp aan bod. Voor haar onderzoek heeft Katy Burger goede onderzoeksvragen opgesteld, een uitgebreid literatuuronderzoek gedaan en veel personen uit het werkveld en van de school ISW Hoogeland betrokken. Zij heeft contact gezocht met docenten, ouders van kinderen en de staf van de school. Zij is grondig nagegaan hoe de school met de invoering van de nieuwe wet is omgegaan. De auteur beantwoordt de onderzoeksvragen zeer gestructureerd. Het werkstuk sluit af met concrete aanbevelingen. Het is duidelijk dat Katy Burger veel werk heeft gestoken in het maken van dit heldere werkstuk. In Katy Burger schuilt een getalenteerd wetenschappelijk onderzoeker.